

Hodnocení důkazů

Předpokladem náležitého a také se zákonem souladného hodnocení důkazu je to, že informace z hodnoceného důkazu zůstane bez jakékoliv deformace v procesu jeho hodnocení zachována a výlučně jenom jako taková se promítne do vlastního vyhodnocení jako konečného úsudku soudu. Jakkoliv vysoký stupeň podezření sám o sobě není s to vytvořit spolehlivý a zejména zákonný podklad pro odsuzující výrok soudu, který musí být vždy výrazem lidsky dosažitelné jistoty, plynoucí především ze zákonem stanoveného procesu zjišťování a následného vyhodnocení rozhodných skutečností tak, aby se skutkové závěry soudního rozhodnutí neocitly v (extrémním) rozporu s vlastním obsahem provedených důkazů.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 94/2008, ze dne 13.2.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném D. S., proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích sp. zn. 13 To 24/2006 ze dne 31. 1. 2006, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 3 T 175/2005, tak, že podle § 265k odst. 1 trestního řádu se usnesení Krajského soudu v Hradci Králové -pobočka v Pardubicích sp. zn. 13 To 24/2006 ze dne 31. 1. 2006 a rozsudek Okresního soudu v Pardubicích sp. zn. 3 T 175/2005 ze dne 6. 12. 2005 zrušují. Podle § 265k odst. 2 věta druhá trestního řádu se zrušují i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 trestního řádu se Okresnímu soudu v Pardubicích příkazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Podle § 265l odst. 4 trestního řádu se obviněný D. S. nebere do vazby.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích sp. zn. 3 T 175/2005 ze dne 6. 12. 2005 byl obviněný D. S. uznán vinným trestným činem znásilnění podle § 241 odst. 1, 2 trestního zákona (dále jen tr. zák.), který měl spáchat tím, že „dne 29. 5. 2005 kolem 03,05 hodin v P.-S. u domu udeřil ranou pěstí do oblasti pravého oka poškozenou A. L. tuto chytil pod krkem a odtáhl na betonový výklenek pod balkony a poté pod keř za lavičku, kde ji nejprve líbal na krk a obličej, poté jednou rukou držel ruce poškozené za zády a druhou ji stáhl kalhoty a kalhotky postupně až ke kotníkům, sám si rozepnul kalhoty a tyto i se spodním prádlem vysvlékl a nakonec na poškozené vykonal proti její vůli soulož do pochvy a konečníku, přičemž A. L. utrpěla odřeniny v obličejí, na předloktí levé ruky a modřiny na krku a obličejí. Za uvedený trestný čin byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání pěti let a pro výkon takto uloženého trestu byl zařazen do věznice s ostrahou.

O dovolání D. S.a proti citovanému rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích usnesením sp. zn. 13 To 24/2006 ze dne 31. 1. 2006, kterým jej podle § 256 trestního řádu (dále jen tr. ř.) jako nedůvodné zamítl.

Proti shora citovanému usnesení odvolacího soudu podal D. S. dovolání a to včas, prostřednictvím svého obhájce a za splnění i všech dalších, pro podání dovolání zákonem vyžadovaných náležitostí, když za dovolací důvod označil ten, který je uveden v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V důvodech tohoto svého mimořádného opravného prostředku uvedl, že se předmětného skutku nedopustil, tento skutek také nebyl v řízení před soudy prokázán, přičemž soudy rovněž pominuly důkazy svědčící v jeho prospěch. Uvedeným skutkem byl shledán vinným pouze a výlučně na základě

výpovědi poškozené, kterou pokládá za nepřesvědčivou a neurčitou právě ve vztahu k jeho osobě. To proto, že na základě její výpovědi byl vypracován identifikativní pachatele, který neodpovídá jeho vzhledu, uvedla také, že dovolatele poznala na 85%, nesprávně označila jeho výšku, neoznačila jeho tetování na ruce, neuvedla, že na ruce měl hodinky. Svědecky bylo také prokázáno, že dovolatel krátce před skutkem, jehož se měl dopustit, pil alkoholické nápoje na oslavě narozenin svého bratra (pivo a tvrdý alkohol), ve svém bydlišti byl již nejpозději v 01 hod. Přes uvedené poškozená uvedla, že z pachatele nebylo cítit alkoholické nápoje a ani kouř, přestože je dovolatel kuřákem. Přitom v rámci vyšetřování věci bylo policii předloženo veškeré oblečení a obuv dovolatele, přičemž žádný druh oblečení neodpovídal oblečení pachatele tak, jak je popsala poškozená. Ve věci byla provedena rekognice stran obuvi, kterou v kritické době nosil pachatel, obuv dovolatele však neoznačila. Poukázal i na v pořadí druhou rekognici, která se týkala poznání hlasu pachatele. Při této rekognici však jeden z figurantů byl výrazně starší než ostatní a další neuměl přiměřeně česky do té míry, že nebyl schopen ani předložený text souvisle přečíst. Přitom až při třetím pokusu bylo hovořeno šeptem (potichu), tedy způsobem, kterým v kritické době na poškozenou mluvil (jak sama uvedla). Takto poškozená (podle hlasu) určila za možné pachatele tři osoby, aniž by uvedla nějaké vysvětlení. Stejně tak oblečení dovolatele a pásek na jeho kalhotách neodpovídaly popisu poškozené a při srovnání několika pásků na kalhoty nepoznala ten, který nosil dovolatel. Dále uvedl, že lékař, který poškozenou po incidentu vyšetřoval, neshledal u poškozené porušení panenské blány, poškození vnějších pohlavních orgánů ani análního otvoru, i když poškozená tvrdila, že došlo k pohlavnímu styku vniknutím do pochvy i análního otvoru. V této souvislosti poukázal i na to, že podle znalce MUDr. K., který prováděl falopletismografické vyšetření, byl penis dovolatele takové velikosti, která neumožňuje závěr o nepoškození zmíněných orgánů poškozené. Poukázal dále na výpovědi označených svědků, kteří popsali oblečení, které měl dovolatel dne 28. 5. 2006 do pozdních večerních hodin na sobě a které se liší od popisu takového oblečení poškozenou. Přitom svědci N. a R. S. uvedli, že se z oslav narozenin M. S. vrátil mezi 01-02 hod. a v té době byl již dovolatel v posteli a spal, přičemž žádný neuvedl, že by dovolatel později byt opustil. Ze znaleckého posudku z oboru psychiatrie a sexuologie přitom plyne, že dovolatel netrpí žádnou sexuální odchylkou a znalec také uvedl, že popsané chování pachatele předmětného skutku rozhodně neodpovídá osobnostním rysům dovolatele. Oprávněnost uplatněného dovolacího důvodu potom dovolatel (za neoprávněného předpokladu, že se vůbec skutku dopustil) spatřuje v tom, že v posuzovaném případě nedošlo k dokonání označeného trestného činu znásilnění, když nedošlo prokazatelně ke spojení pohlavních orgánů, když je nemožné, aby k takovému spojení došlo při současném následném zjištění, že nebyla poškozena panenská blána poškozené a nebyly ani nijak poraněny její pohlavní orgány a případné jednání dovolatele tak zůstalo pouze ve fázi pokusu k označenému trestnému činu. Prioritním však zůstává, že nebylo bezpečně a jednoznačně prokázáno, že popsaného skutku se dopustil právě dovolatel. Proto také navrhl, aby dovolací soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích zrušil a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal tomuto soudu, aby v potřebném rozsahu věc znovu projednal a rozhodl.

K takto podanému dovolání se písemně vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství České republiky s tím, že z obecných hledisek je možno dovolání označit za přípustné, jeho obsah však nekoresponduje s obsahem odůvodnění podání, když dovolatelem uváděné argumenty se týkají výlučně hodnocení důkazů z hlediska právní kvalifikace a dovolatel se domáhá odlišného hodnocení důkazů soudy obou stupňů. Přitom s ohledem na dostupný spisový materiál lze konstatovat, že skutková zjištění nejsou v extrémním rozporu s právním posouzením jednání obviněného (dovolatele). Má takto za to, že dovolání bylo podáno z jiného důvodu než je vyjmenován v ustanovení § 265b tr. ř., a proto navrhla, aby dovolací soud takto podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) především zjistil, že podané dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., neboť napadá

rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým bylo pravomocně rozhodnuto ve věci samé a směřuje proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek (odvolání) proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř., kterým byl obviněný uznán vinným a byl mu uložen trest. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo také namístě posoudit otázku, zda konkrétní důvody, o které dovolatel své dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvod vymezený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na který je v dovolání odkázáno. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje to, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva. Poukazem na uvedený dovolací důvod se nelze v zásadě domáhat přezkoumání učiněných skutkových zjištění, pokud ovšem tato jsou takového druhu a rozsahu, že na jejich spolehlivém základě lze přijmout adekvátní právní závěry. Za splnění této podmínky je tak skutkový stav při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny v souvislosti se spolehlivě a dostatečně přesvědčivě vedeným dokazováním a následně právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. V těchto souvislostech je tedy potřebné zdůraznit (poukázat na) to, že pokud nelze vycházet z přesvědčivě a jednoznačně spolehlivě učiněných skutkových zjištění v té které věci, je právě i s ohledem na uvedené namístě také ingerence dovolacího soudu, a to zcela výjimečně a ojedinele do závěrů soudů, které se opírají o neúplná, nepřesvědčivá a pro přijetí právních závěrů nedostatečně učiněná skutková zjištění. V tomto směru je namístě poukázat i na ustálenou judikaturu Ústavního soudu České republiky, který opakovaně judikoval ve svých rozhodnutích (např. pod sp. zn. I. Ú 4/04, dále v judikátech uveřejněných ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod č. 32/2004, 37/2002 a zejména i pod č. 64/1998), že rozhodnutí obecného soudu by bylo nutné považovat za vydané v rozporu s ústavně zaručeným právem na spravedlivý proces v případech, jestliže by právní závěry obecného soudu byly v extrémním nesouladu s učiněnými skutkovými zjištěními (včetně úplné absence příslušných skutkových zjištění). Právě o takový případ se však v posuzované věci jedná. Z hlediska v posuzované věci učiněných skutkových zjištění lze totiž souhlasit s oběma soudy pouze v tom, že klíčovým (a také jediným) důkazem pro úvahu, že předmětného skutku se dopustil právě dovolatel, jsou výpovědi učiněné poškozenou, její účast na prováděných rekognicích a osoba jí samotné. S ohledem na uvedené tak nelze přehlédnout, že, byť nepochybně k popsání skutku došlo, ve věci vedeným dokazováním nebylo dosud jednoznačně a nepochybně prokázáno, že popsání skutku se dopustil právě dovolatel. Nelze totiž přehlédnout, že poškozená jej označila jako pachatele označeného trestného činu, kterým byl nakonec shledán vinným až po uplynutí šesti týdnů od doby, kdy k předmětnému skutku došlo, a to podle hlasu dovolatele, který seděl v té době poblíž ní v restauraci. V té době také uvedla, že podle jejího názoru je z 80-85% dovolatel tím mužem, který vůči ní v kritické době popsáním způsobem násilně jednal. V uvedeném směru byla konána i rekognice, kdy poškozená měla určit hlas dovolatele, což se však přesvědčivě s jednoznačným závěrem nestalo, a to ani při jednom z učiněných pokusů. Stejně tak proběhla i rekognice, v jejímž rámci měla poškozená poznat obuv, kterou měl pachatel v kritické době na nohou a ani v tomto případě obuv poskytnutou pro rekognici dovolatelem nepoznala. Nelze ani přehlédnout, že poškozená nebyla schopna poznat (nelze jí to ovšem vytýkat) ani další oblečení dovolatele, přičemž nepřesvědčivé jsou i jí uvedené údaje o jeho tělesných proporcích, a na osobu dovolatele nelze přesvědčivě usoudit ani z údajů jí poskytnutých, na základě kterých byl vytvořen identifikativní pachatele. Bez povšimnutí nelze ponechat ani tvrzení poškozené o brutalitě popsání útoku a současném zjištění, že její pohlavní orgány stejně jako rektum (dle lékařského ohledání) nenesly žádné stopy zranění a nebyla poškozena ani její panenská blána (to z hlediska uvažované věrohodnosti výpovědi poškozené). Konečně se soudy nedostatečně zabývaly i svědeckými výpověďmi označených svědků, kteří uváděli, že v kritické době incidentu byl dovolatel již v bytě, ve kterém společně nocovali, že měl rozhodného dne na sobě jiné oblečení než popisovala poškozená, když dokazování v tomto směru paušálně odmítl s čistě hypotetickým závěrem, že se v bytě mohl dovolatel

převléci „a pokud by se probudil, mohl vyjít z domu ven a v blízkosti svého bydliště se dopustit posuzovaného činu“. Přitom současně nelze přehlédnout ani závěry znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, který ve svém posudku uvedl, že brutalita, jakou měl dovolatel vést popsaný sexuální útok, naprosto neodpovídá jeho osobnosti a nejspíše by odpovídala tomu, že byl v rozhodné době pod vlivem alkoholu nebo drog, při současném konstatování, že u dovolatele nebyl prokázán sklon k užívání návykových látek a při současném odkazu na část výpovědi poškozené, ve které uvedla, že v kritické době z muže, který na ni popsaným způsobem zaútočil, nebyl cítit alkohol. Ve světle uvedených skutečností potom nutno posuzovat i jediné jednoznačné vyjádření poškozené, která v rámci hlavního líčení na výslovný dotaz státního zástupce uvedla, že si je jistá identitou dovolatele (vzdor svým předchozím vyjádřením) a že za celou dobu od události nepotkala jiného muže, který by byl pachatelem podobný. Přitom zejména i odvolací soud poukázal na to, že poškozená byla přepadena nečekaně, zatažena na neosvětlené místo, a proto nemusela být schopna popsat přesně oblečení pachatele a takto nelze přeceňovat to, že nebyla schopna poznat jeho obuv ani opasek či barvu kalhot či košile. Na druhé straně soud uvedl, že za stejných podmínek sestavila identifikaci pachatele, který, byť zjednodušeně, poskytuje jeho podobu, přesto zachycuje jeho výrazné rysy (shodné s dovolatelovými), jako krátké vlasy, vysoké čelo, odstáté uši. Tendence a nepřesvědčivě potom odvolací soud hodnotil výsledek rekognice podle hlasu.

Za daných okolností takto komplex uvedených skutečností plynoucích z učiněných skutkových zjištění rozhodně neumožňuje tak jednoznačný závěr o vině dovolatele, jak k němu soudy i v důvodech svých rozhodnutí dospěly. Z provedeného dokazování v řízení před oběma soudy takto není možno při dodržení pravidel racionálního uvažování dovodit jednoznačný závěr, že dovolatel se dopustil jednání, jež mu klade za vinu skutková věta citovaného rozsudku soudu prvního stupně. Provedené důkazy musí být soudy (pro účely jejich hodnocení) správně a odpovídajícím způsobem reprodukovány a ve vlastním hodnocení interpretovány. Předpokladem náležitého a také se zákonem souladného hodnocení důkazu je to, že informace z hodnoceného důkazu zůstane bez jakékoliv deformace v procesu jeho hodnocení zachována a výlučně jenom jako taková se promítne do vlastního vyhodnocení jako konečného úsudku soudu. Jakkoliv vysoký stupeň podezření sám o sobě není s to vytvořit spolehlivý a zejména zákonný podklad pro odsuzující výrok soudu, který musí být vždy výrazem lidsky dosažitelné jistoty, plynoucí především ze zákonem stanoveného procesu zjišťování a následného vyhodnocení rozhodných skutečností tak, aby se skutkové závěry soudního rozhodnutí neocitly v (extrémním) rozporu s vlastním obsahem provedených důkazů. Uvedené lze nepochybně vztáhnout i na posuzovanou věc, kdy v současném stadiu trestního řízení vedeného proti dovolateli nebylo bezpečně a jednoznačně prokázáno, že to byl on, který popsaný skutek nepochybně spáchal a nebyl tak v zásadě vůbec vytvořen skutkový základ, který by mohl co do svého obsahu či rozsahu vést k adekvátním (jakýmkoli) právním závěrům, které jsou takto za daného stavu věci zřetelně předčasné.

Protože Nejvyšší soud shledal dovolání obviněného D. S. podle hledisek ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ze shora uvedených hledisek nejenom právně relevantním, ale i důvodným (byť námitka dovolatele ohledně uváděného „extrémního rozporu“ nebyla v důvodech dovolání explicitně vyjádřena – je však zjevná), postupoval podle § 265k odst. 1 tr. ř. a napadené usnesení Krajského soudu Hradci Králové – pobočka v Pardubicích sp. zn. 13 To 24/2006 ze dne 31. 1. 2006 zrušil a současně zrušil i rozsudek Okresního soudu v Pardubicích sp. zn. 3 T 175/2005 ze dne 6. 12. 2005. Nejvyšší soud dále podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil též všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení a rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Pardubicích přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Za podmínek v § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. tak učinil v neveřejném zasedání.

Řízení se tak vrací do stadia, kdy Okresní soud v Pardubicích bude pokračovat v hlavním líčení a

doplní dokazování v rozsahu, který plyne ze shora uvedených skutečností naznačených Nejvyšším soudem a poté znovu ve věci rozhodne. Takto bude namíste znovu se zabývat přesvědčivostí postojů poškozené k osobě dovolatele a formou znaleckého zkoumání z příslušného oboru testovat i věrohodnost tvrzení dovolatele, který spáchání popsáního skutku rezolutně popírá, případně se podrobně zabývat i v uvedeném směru výpověďmi svědků prokazujících pobyt dovolatele v kritické době. Je třeba také upozornit na to, že pokud doplněné dokazování nevnese do věci jasno a učiněné (odlišné) výpovědi dovolatele (obviněného) a poškozené zůstanou stát proti sobě (a další důkazy nebude lze ve věci provést), je třeba vždy rozhodnout ve prospěch obviněného v souladu se zásadou in dubio pro reo. Nutno také připomenout, že soud prvního stupně, jemuž věc byla přikázána (s požadavkem, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl), je vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším soudem, na který je v příslušných částech odůvodnění tohoto rozhodnutí poukazováno (§ 265s odst. 1 tr. ř.). Jestliže ve věci potom rozhodne znovu odsuzujícím rozsudkem, bude namíste, aby tzv. skutková věta výroku rozsudku odpovídala soudem učiněným skutkovým zjištěním. V souladu s ustanovením § 125 odst. 1 tr. ř. soud také v odůvodnění přijatého rozsudku náležitě vyloží, které skutečnosti a z jakých důvodů vzal za prokázané a jaké skutkové a právní závěry na takovém základě dovodil.

Podle § 265l odst. 4 tr. ř. vykonává-li se na obviněném trest odnětí svobody uložený mu původním rozsudkem a Nejvyšší soud k dovolání takový rozsudek zruší v celém rozsahu, rozhodne zároveň o vazbě. Podle zjištění Nejvyššího soudu obviněný D. S. v současné době vykonává trest odnětí svobody z rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ve věci vedené pod sp. zn. 3 T 175/2005, tedy v nyní posuzované věci. Vzhledem k tomu, že byl Nejvyšším soudem citovaný rozsudek v celém rozsahu zrušen (viz shora), bylo nutné se zabývat případnou vazbou obviněného. Protože Nejvyšší soud na podkladě obsahu spisu nezjistil žádné konkrétní skutečnosti, které by zakládaly některý z důvodů vazby podle § 67 písm. a), b), c) tr. ř., rozhodl podle ustanovení § 265l odst. 4 tr. ř. tak, že se obviněný D. S. nebere do vazby.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [„Tvrzení proti tvrzení“ \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochranné opatření](#)